

BASIN BÜLTENİ – 2017**ULUSLARARASI YÜK TESLİM SÜRECİ VE ORDİNO BELGESİ – 2****ÖZET:**

- 1- Ordino veya yük teslim belgesi kanunsuz ve dayanaksız değil, tam tersine ülkemizde, Avrupa Birliği'nde ve tüm dünyada hukuka dayalı düzenlenen ve aranan bir belge ve işlemdir.
- 2- Ordino veya yük teslim belgesi 4458 sayılı Gümrük Kanunu'ndan bu yana zaten gümrük idaresinin ve mevzuatının yetki ve sorumluluk alanında olan bir belge değildir. Gümrük mevzuatında yer almıyor olması bu sürecin ve belgenin hukuksuz olduğunu göstermez.
- 3- Uluslararası konvansiyonlar doğrultusunda düzenlenen ve taşıma sözleşmesi hüviyetindeki konşimentonun veya taşıma senedinin alıcı tarafından cirolanarak, sadece taşıyana veya acentesine geri teslim edileceği ve bunun karşılığı taşıyan veya taşıyan sıfatına sahip taşıma organizatörü tarafından ordino belgesinin düzenleneceği konşimentolarda açıkça belirtilmektedir.
- 4- Bu belgenin mevzuattaki yeri ve hukukiliğiyle ilgili bilgiler T.C. Başbakan Yardımcılığı makamına, UDH ve Ekonomi Bakanlıklarına, TİM Başkanı'na ve İTO yönetimine iletilmiştir.
- 5- Yük teslim süreci ve belgesinin ortadan kaldırılmaya çalışılması uluslararası konvansiyonlara taraf olan Türkiye'nin, taraf olduğu anlaşmaların hilafına hareket etmesi demek olacaktır.
- 6- Taşıma işinden kaynaklanan ve tamamen hukuka dayalı navlun veya diğer masrafların serbest rekabet çerçevesinde fiyatlandırılması temel olmalıdır. Devlet tarafından tarifelendirilmesi veya bedelsiz hale getirilmesi hem hizmetlerin aksamasına yol açabilecek hem de serbest ticaret ve sözleşme serbestisi ilkelerine ters düşecektir.
- 7- UTİKAD fahiş fiyatlandırmaların karşısındadır.

1-3 Kasım 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen TİM İhracat Haftası'nda gündeme getirilen ordino belgesinin hukuksuz olduğu ve dolayısıyla ordino ücreti olarak alınan hizmet bedelinin de kanunsuz olduğu konusunda pek çok demeç ve yazı gerek ulusal basında gerekse mesleki platformlarda yayınlandı. Konuyla ilgili olarak 20 Kasım 2017 tarihinde yayınladığımız basın bültenimizdeki bilgilere ek olarak aşağıdaki açıklamanın yapılması gerekli görülmüştür.

Öncelikle ve kesin olarak ifade etmek gerekir ki, uluslararası taşımacılık işinin bir parçası olan yükün "doğru alıcısına" fiziken teslim edilmesi süreci ve bu işlemi gösteren belge kanunidir, hukuksuz değildir. Bu belge hukuksal geçerliliğini hem taraf olduğumuz uluslararası konvansiyonlardan hem de yerel hukukumuzdan alır. Bu işlemin hukuksuz olduğunu iddia etmek, uluslararası ticaret ve bu ticaretin taşınmasındaki kurallar ile çelişir. İşlemin hukuki olmadığını iddia etmek ancak bilgisizlikten ya da bilinçli olarak piyasada yanlış yönlendirme ile kaos yaratma niyetinden kaynaklanabilir.

İşin temeline ve hukuki dayanaklarına bakıldığında yükün göndericisiyle taşıyıcısı arasındaki taşıma sözleşmesi olan konşimentoların üzerindeki sözleşme maddeleri arasında yer alan aşağıdaki madde veya benzeri maddeler durumu net olarak ortaya koymaktadır:

"If this is a negotiable (To Order / Of) Bill of Lading, one original Bill of Lading, duly endorsed must be surrendered by the Merchant to the Carrier (together with outstanding Freight and charges) in exchange for the Goods or a Delivery Order. If this is a non-negotiable (straight) Bill of Lading, the Carrier shall deliver the Goods or issue a Delivery Order (after payment of outstanding Freight and charges) against the surrender of one original Bill of Lading or in accordance with the national law at the Port of Discharge or Place of Delivery whichever is applicable".

Uluslararası ticareti bilenler, basiretli dış ticaretçilerimiz, ihracatçılarımız, ithalatçılarımız ve hatta bankalarımız:

- konşimentonun veya taşıma senedinin, gönderici, taşıyan ve mal bedelini göndericiye ödedikten sonra bu belgeye sahip olan alıcı arasındaki bir sözleşme olduğunu;
- bu sözleşmeye göre yükün varış yerinde alıcıya teslimi için, en az bir adet orijinal konşimentonun alıcı tarafından ciro edilerek, ilgili navlun ve diğer ücretlerin de ödenmesiyle birlikte taşıyana teslim edilmesi gerektiğini;
- bunun yapılmasıyla birlikte, taşıyanın ya yükü fiziken alıcıya teslim etmesi veya bu işlemin malın bulunduğu geçici depolama yerinde gerçekleşebilmesi için, taşıyanın malın teslim edilmesini onayladığı bir "delivery order" yani teslim emri veya ordino düzenlemesi gerektiğini bilir.

www.utikad.org.tr

Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği
Association of International Forwarding and Logistics Service Providers
Tel: +90 (212) 633 62 61 Faks: +90 (212) 663 62 72
e-mail: utikad@utikad.org.tr KEP Adresi: utikad.ululararasi@hs01.kep.tr
Şenlikköy Mahallesi Saçlı Sok. No:4 / F Florya 34153 Bakırköy - İstanbul - Türkiye

Nitekim Türk Ticaret Kanunu'nun aşağıda tekrar belirttiğimiz 1228. ve 1236. maddeleri bunu açıkça ortaya koyar.

- a. Türk Ticaret Kanunu Madde 1228: Konışmento
Konışmento, bir taşıma sözleşmesinin yapıldığını ispatlayan, eşyanın taşıyan tarafından teslim alındığını veya gemiye yüklendiğini gösteren ve taşıyanın eşyayı, ancak onun ibrazı karşılığında teslimle yükümlü olduğu senettir.
- b. Türk Ticaret Kanunu Madde 1236: Konışmentonun geri verilmesi karşılığında eşyanın teslimi
Eşya, ancak konışmento nüshasının, eşyanın teslim alındığına ilişkin şerh düşülerek geri verilmesi karşılığında teslim edilir.

Konşimentolar Türkiye'nin de taraf olduğu Hague, Hague Visby veya henüz taraf olunmamakla beraber Hamburg gibi konvansiyonlar doğrultusunda düzenlenen ve uluslararası ticaret ve taşımacılıkta bütün ülkeler tarafından kabul edilen uluslararası bir sözleşme ve kıymetli belgedir. Konşimentoların el değiştirmesiyle yükün mülkiyetinin el değiştirdiğini ve uluslararası taşımacılık işinin son adımında cirolu konşimento veya taşıma senedinin taşıyana veya acentasına ibraz edilmesiyle yük teslim onayının verildiği de dış ticaretçiler ve bankalar tarafından gayet iyi bilinir. Nitekim basiretli tüccarlar olan dış ticaretçiler ve ithalatçılar, taşıma işinden önce gerekli bağlantıları yapıp, taşıma tekliflerini alarak malını hangi koşullarda, hangi ücretler karşılığında ve kime taşıttıracağını belirler ve sonrasında yükünü taşır. Ayrıca aynı süreci yurt dışına mal ihraç eden basiretli ihracatçılarımız da bilirler. Zira bu süreç ihracatçılarımıza da mal bedelini tahsil etmeden yükün karşı ülkedeki alıcılara teslim edilmemesini sağlayan bir garanti mekanizmasını temsil eder.

Taşıma işinden kaynaklanan ücretler sadece navlun değildir. Çeşitli nedenlerle, yükün fiziki olarak taşınmasının ücreti olan navlun dışında farklı hizmetler üretilir ve bunlardan kaynaklı farklı masraflar oluşur. Milletlerarası Ticaret Odası tarafından 10 yılda bir güncellenerek yayınlanan INCOTERMS 2010'da ifade edildiği üzere, uluslararası satış terimine göre (CFR, CIF veya FOB gibi) belirtilen satıcı ve alıcının sorumlulukları kapsamında masraflar da ilgili taraflarca ödenir. Hiçbir uluslararası konvansiyonda veya ulusal mevzuat içinde bu masraflar tek tek ifade edilmez, çünkü bu masraflar ticaret ve özel hukuk çerçevesinde ve verilen hizmete göre belirlenir.

Nitekim yine tekrar etmek gerekirse, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Taşıma İşleri başlıklı 4'üncü kitabının 870. maddesi taşıyanın taşıma ücretinden başka gerekli olan giderleri isteyebileceğini hükme bağlamıştır:

www.utikad.org.tr

Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği
Association of International Forwarding and Logistics Service Providers
Tel: +90 (212) 633 62 61 Faks: +90 (212) 663 62 72
e-mail: utikad@utikad.org.tr KEP Adresi: utikad.ululararasi@hs01.kep.tr
Şenlikköy Mahallesi Saç Sok. No:4 / F Florya 34153 Bakırköy - İstanbul - Türkiye

XV - Taşıma ücretinin hesaplanması ve ödenmesi

MADDE 870- (1) Taşıma ücreti, eşyanın tesliminde ödenir. Taşıyıcı, taşıma ücretinden başka, eşya için yapılan, duruma ve şartlara göre gerekli olan giderleri de isteyebilir.

Dolayısıyla, gümrük idaresinin yetki ve sorumluluk alanı dışında cereyan eden yükün alıcısına fiziki teslimini sağlayan bir belge olan ordino veya yük teslim belgesinin ve bununla ilgili ücretin kanunsuz olduğunu iddia etmek ya ulusal ve uluslararası kanunları bilmemek ya da bunları hiçe saymak demektir.

Uluslararası taşımacılığın en temel işlemlerinden birisi olan yükün teslimi konusu zaten uluslararası konvansiyonlar ve ulusal mevzuatta da yer almakta ve önceki basın bültenimizde ifade ettiğimiz gibi, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından (o tarihlerde Denizcilik Müsteşarlığı adıyla yayınlanmıştı) yayınlanan 17 Mayıs 2011 tarihli yazıya ve yük teslim sürecinin nasıl olması gerektiğiyle ilgili çeşitli Yargıtay kararlarıyla onaylanan dava sonuçlarına bakıldığında bir hukuksuzluğun olmadığı, tam tersine ordino veya yük teslim belgesi olmaksızın mal teslim almaya çalışanlar veya yük teslim belgesi olmaksızın yükü teslim edenler hakkında verilen aleyhte kararlar olduğu rahatlıkla tespit edilebilir.

Ayrıca ordino veya yük teslim belgesi bedellerinin tahsiline ilişkin açılan davaların bugüne kadar Mahkemelerce kabulüne karar verilmesi, bu kararların Yargıtay incelemesinden de geçerek kesinleşmiş olması ordininonun hukuki olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Ordino veya yük teslim belgesi karşılığı ücret alınmasının Türkiye'de alışılmış ve kabul edilmiş bir gelenek olduğu Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 15.02.2016 tarih E.2015/168 E. K.2016/1460 sayılı ilamı ile tespit edilmiştir.

Konuyla ilgili tüm detaylar, bilgilendirme amacıyla TİM İhracat Haftası etkinliğinde konuyla ilgili açıklama yapan Sayın Başbakan Yardımcısı Recep Akdağ'a 15 Kasım 2017 tarihli yazımızla iletilmiştir.

Geçen hafta içinde TİM Başkanı Sayın Mehmet Büyükekşi'nin katıldığı ve UTİKAD'ın da üyesi olduğu TİM Lojistik Konseyi toplantısında, TİM duyurularının herhangi bir hukuki inceleme yapılmadan yayınlandığı anlaşılmış, detaylı bilgiler TİM ile paylaşılmış ve TİM Başkanı'ndan konunun kendi hukuk danışmanları tarafından da inceleneceği sözü alınmıştır.

Yine eksik bilgiler, yanlış yönlendirmeler ve TİM'in konuyla ilgili yazısını takiben, İstanbul Ticaret Odası tarafından da yayınlanan, ordino ve benzeri ücretlerin gerek Gümrük Kanunu'nda gerekse Türk Ticaret Kanunu'nda yasal dayanağı olmadığı için hukuksuz olduğu yönündeki yazıyla ilgili olarak bilgi ve belgeye dayalı açıklamalar, İTO Meslek Komiteleri yıllık toplantısında UTİKAD tarafından gerek Oda yönetimine gerekse tüm katılımcılara aktarılmıştır.

www.utikad.org.tr

Bunların dışında konuyla ilgili, ilgisiz çeşitli kurumlar tarafından mevzuatın yük teslim süreciyle çok da ilgisi olmayan başka hükümleri, farklı yorumlamalarla birlikte yanlış yönlendirme amacıyla basında yer almaya devam etmektedir.

Hele hele bir kurumun yükün fiziki teslimiyle hiçbir ilgisi olmayan Gümrük ve Ticaret Bakanı'yla görüşüldüğü ve ordinoyu kaldırttığı söylemi de kamuoyunda yanlış algılamalara ve sonuçlara yol açmıştır. Nitekim bazı ithalatçıların yük teslim belgesi olmadan yükü geçici depolama yerinden teslim almaya çalıştıkları öğrenilmiştir. UTİKAD olarak en çok üzerinde durduğumuz konu, uluslararası konvansiyonlar ve uygulamalarla belirlenmiş süreçlerin göz ardı edilmesiyle birlikte ülkemizin uluslararası platformlarda zor durumda kalmamasıdır. Bu açıklamalarımız da yanlış yorumlar ve yönlendirmelerle sürecin yanlış yerlere gitmemesini sağlamak içindir.

Bunun dışında uluslararası taşımacılık gibi pek çok bileşeni olan ve gerek yurt dışında gerekse yurt içinde farklı hizmetlerin üretildiği bu sürecin navlun dışında hizmet bedellerinin olması kaçınılmazdır. Dolayısıyla özel hukuk ve sözleşme serbestisi çerçevesinde gönderici-taşıyan-alıcı arasında yürütülen ticaretin gereği oluşan ordino ücreti dahil çeşitli bedellerin, serbest ekonomi rejimini, ilkelerini kabul etmiş ve destekleyen bir ülkede devlet tarafından tarifelenmesi veya bedelinin sıfırlanması beklenmemelidir.

Ancak UTİKAD'ın da hep karşısında olduğu piyasa koşullarının dışında kalan fahiş fiyatlandırmalarla hizmet vermeye çalışanların da, yine basiretli tüccarların ve ithalatçıların bilinçlenmesiyle piyasa koşulları dahilinde yok olacağı kesindir.

UTİKAD Hakkında;

1986 yılında kurulan Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği (UTİKAD); lojistik sektörünün en önemli sivil toplum kuruluşlarından birisi olarak Türkiye'de ve uluslararası alanda kara, hava, deniz, demiryolu, kombine taşımacılığı ile lojistik hizmetler üreten firmaları aynı çatı altında toplamaktadır. UTİKAD, üyelerine verdiği hizmetlerin yanı sıra, lojistik sektörünün dünya çapındaki en büyük sivil toplum kuruluşu olan Uluslararası Taşıma İşleri Organizatörleri Dernekleri Federasyonu'nun (FIATA) Türkiye temsilciliğini üstlenmiş ve ülkemizi FIATA Yönetim Kurulu'nda temsil etmektedir. Ayrıca Avrupa Taşıma İşleri Organizatörleri, Taşımacılık, Lojistik ve Gümrükleme Hizmetleri Derneği (CLECAT) üyesi ve Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Lojistik Sağlayıcıları Dernekleri Federasyonu (ECOLPAF) kurucu üyesidir.

www.utikad.org.tr

Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği
Association of International Forwarding and Logistics Service Providers
Tel: +90 (212) 633 62 61 Faks: +90 (212) 663 62 72
e-mail: utikad@utikad.org.tr KEP Adresi: utikad.ululararasi@hs01.kep.tr
Şenlikköy Mahallesi Saçlı Sok. No:4 / F Florya 34153 Bakırköy - İstanbul - Türkiye